

Nationell utgångspunkt

Det polska perspektivet

Polen deltog inte i de stora geografiska upptäckterna och som en konsekvens av detta deltog de heller inte i expansionen i de nyligen upptäckta områdena. Det här faktumet påverkar starkt de polska historikernas (och indirekt även historieläraarnas) uppfattning om Christopher Columbus roll och betydelsen av hans resa för världshistorien. I den polska historiekursplanen dyker den historiska karaktären Columbus och hans resor upp endast som en del ett större problemområde angående expeditioner som företogs av seglare och upptäckare under 1400- och 1500-talen tillsammans med deras upptäckter.

När ämnet berörs i skolan ligger tyngdpunkten på följande frågor: orsaker till och förlopp av de största upptäcktsfärderna; uppfinningarna som möjliggjorde transatlantiska resor; faktorerna som påverkade olika länders beslut att expandera till andra kontinenter; och slutligen de sociala, ekonomiska och kulturella konsekvenserna av upptäckterna. Karaktären Christopher Columbus framträder alltså tillsammans med andra framstående upptäcktsresande som Marco Polo, Bartolomeo Diaz, Vasco da Gama, Amerigo Vespucci och Ferdinand Magellan. Ur det polska perspektivet ses alltså Columbus tillsammans med andra upptäcktsresor gjorda av andra sjömän som viktiga vändpunkter i världshistorien. Upptäckterna markerar slutet på medeltiden och början på den moderna tiden.

För de europeiska länder som började expandera i andra kontinenter som ett resultat av upptäckterna (såsom Spanien, England och Frankrike) utgör Columbus resor även startskottet för den europeiska koloniala perioden. I polska publikationer och läroböcker är ämnet mycket mindre framträdande. Bland upptäckternas olika konsekvenser (inklusive upptäckten av Amerika) framhävs vanligen aspekter av hur samhällena förändrades på grund av de stora upptäckterna (såväl som i den Gamla Världen som i de erövrade områdena) när det gäller världsbild, ekonomisk utveckling, politiska följder för relationerna mellan de länder som deltog i erövringen av de nyligen upptäckta områdena.

Nyligen har dock ett något ökat intresse för de stora upptäckterna och Christopher Columbus märkts i Polen. Det här beror på de uppkomna teorierna angående den store upptäcktsmannens släktskap med den polska kungen Wladyslaw III av Varna. Sådana upptäckter har dock litet stöd bland polska historiker. De misstror teorin delvis på grund av bristen på övertygande bevis, och delvis på grund av traditionen att betrakta kung Wladyslaw som en ung krigare och försvarare av den kristna tron, härskaren som dog i slaget vid Varna 1444. Icke desto mindre är det polska materialet som ingår i den här modulen relaterat till de olika teorier som finns angående Christopher Columbus ursprung.

Det polska materialet

Den diskuterade texten kommer från den populärhistoriska tidskriften Århundraden Talar som riktas främst mot yngre människor. Artikeln av Rafal Jaworski ("[Christopher Kolumbski, berättelsen om kung Wladyslaw på en fjärran ö](#)") är ett en kritisk recension av boken Columbus: den okända historien av Manuel Rosa som presenterar, bland annat, en teori angående upptäckaren av Amerikas polska rötter.

Uppgifter

- 1 Sammanfatta på några rader innehållet i artikeln av Rafal Jaworski som du läst.**
 - a. Hur tolkar du artikelns underrubrik: "Berättelsen om kung Wladyslaw på en fjärran ö"?
- 2 Vilka teorier om Columbus ursprung nämns i artikeln?**
 - a. Varför är det svårt att slutgiltigt avgöra varifrån Christopher Columbus kom?
- 3 Vad man lära sig om Wladyslaw av Varna av artikeln du läst och de teorier som finns angående vad som hände honom under Slaget vid Varna?**
- 4 Vad kan vi lära oss om Christopher Columbus polska rötter i den här artikeln? Hur kan man koppla ihop Wladyslaw av Varna med Columbus?**
 - a. Vilka argument tar M. Rose upp för att stödja teorin om Christopher Columbus polska rötter?
 - b. Hur tillbakavisar artikelförfattaren, Rafal Jaworski, teorierna om Christopher Columbus polska rötter?
 - c. Diskutera: Vilka av synpunkterna som presenteras av M. Rosa och R. Jaworski angående teorin om släktskapet mellan Christopher Columbus och Wladyslaw av Varna är mest trovärdigt eller övertygande?